

Sommerbrev fra KKOA 2025

Kriseressurssamarbeid for kulturinstitusjoner i Oslo og Akershus, KKOA, ønsker med dette å dele noen høydepunkter fra året som har gått. Både medlemmer, samarbeidspartnere og andre interesserte har bidratt til å styrke beredskapen i kultursektoren. Vi vokser, og opplever at arbeidet vårt får oppmerksomhet både innenfor og utenfor Norges grenser.

Men først: Hold av dagen tirsdag 4. november 2025 for KKOAs høstseminar! Antallet plasser er mer begrenset enn vanlig, og ansatte i KKOAs medlemsinstitusjoner vil få sjanse til å melde seg på før vi åpner påmeldingen for andre. Vi planlegger for en heldag med fysisk oppmøte. Temaet er som vanlig kulturarv og beredskap, men med en noe mer praktisk tilnærming enn det vi pleier å ha. Med forbehold om endringer. Mer informasjon kommer over sommeren.

Høstseminaret 2024 – Bli beredt

Stor takk til Universitetet i Oslo for vertskap for KKOAs høstseminar, *Bli beredt*, som samlet over 125 deltakere i Domus Bibliotheca. Programmet bød på både faglig fordypning og praktiske erfaringer.

Høstseminaret tok for seg brannen på Børsen i København i april 2024. Børsen ble bygget på 1600-talet, og er i seg selv et uerstattelig historisk landmerke midt i byen, men den huset også store kunstsatter. Til tross for en meget rask og komplisert brann der store deler av bygningen gikk tapt, ble mesteparten, 99 prosent, av de løse verdiene berget. Brannvesenet i København, Hovedstadens beredskap, ga en initiert presentasjon om brannen og innsatsen for å slokke og berge. Firamet Polygon fortalte videre om den parallele og etterfølgende bergingen og skadebegrensningen som de utførte. En del av forklaringen til at mye tross alt ble berget kan tilskrives raske konstruktive beslutninger, at det fantes inventarliste, og ikke minst at mange folk meldte seg for å bistå på kort varsel; både fra eier og virksomheten i bygget, men også fra Nationalmuseet, fra hæren og ikke minst frivillige fra gaten.

Gjennom årene har flere innledere på høstseminarene satt lys på hvor viktig det er å forberede og ivareta medarbeiderne, slik at de er best mulig rustet både i forkant, under og i etterkant noe skjer. I 2024 fulgte vi opp dette med et spisset innlegg om psykososial beredskap fra Ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, RVTS Øst.

For å bli beredt er det viktig å øve. Nasjonalmuseet arbeider systematisk med dette, og de delte erfaringer fra en helt fersk fullskala øvelse med hovedtema verdiberging, der også medlemmer i KKOA var invitert for å spille seg selv i roller som innkalte ressurser.

Avslutningsvis ga Oslo brann- og redningsetat et innblikk i hvordan den norske restverdireddningstjenesten opererer og hvilke typiske hendelser og trender de ser.

Det var avsatt godt med tid til å mingle på seminaret, og mange benyttet anledningen til å snakke med nye og gamle bekjentskaper. Dette er faktisk essensielt for å bygge beredskap. For å si det med samme ord som Henriette Elmer fra Hovedstadens beredskab avsluttet sitt innlegg om Børsen: Make friends before you need them!

Vårmøtet 2025 – Flom, vann og verdier

Vårmøtet ble arrangert over en halvdag i april på Norsk Folkemuseum, og hadde temaet flom og vanninntrenging. Stiftelsen Norsk Folkemuseum stod for programmet, med svært nyttig erfaringsdeling fra både praktisk håndtering av store vannmengder, og fra et konserveringsprosjekt etter vanninntrenging i Farmasimuseets kjellermagasin. Dessuten ble stiftelsens arbeid med verdibergingsplaner, nå og i en historisk kontekst, presentert.

Deltakelse på øvelser

Som nevnt over deltok KKOA på øvelsen på Nasjonalmuseet i oktober 2024. Scenarioet omfattet blant annet røykfylt utstillingssal, og berging av kunst. Dette en ypperlig mulighet å teste rutiner og samhandling som iverksettes når ansatte i en medlemsinstitusjon i KKOA skal bistå et annet medlem med ressurser ved en krise.

I mai 2025 gjennomførte Naturhistorisk museum en stor bergingsøvelse på vått materiale i Colletts hus på Tøyen. Ut fra erfaringer som ble gjort på deres forrige øvelse for to år siden, var det et mål å øve på å skape utholdenhet ved å rullere grupper med bergingspersonell. KKOA var invitert både som spilledeltakere og som observatører. Naturhistorisk museum er kommet et godt stykke på vei med planverk, rutiner, oppsett og instruksjoner for berging, og det var mange som tok sjansen på å delta for å utvikles og inspireres av dette.

Kulturarv i totalforsvaret – KIT og Totalforsvarsåret 2026

I tillegg til mye annet gir kulturarv motstandskraft til et samfunn. Med anledning av Meld. St. 9 (2024–2025) Totalberedskapsmeldingen, Forberedt på kriser og krig, har blant andre KKOA vært initiativtaker til et nettverk og en pilot under Totalforsvarsåret 2026. Dette tiltaket har som formål å synliggjøre kulturarv som en del av totalforsvaret, samt å styrke og samkjøre arbeidet og kunnskapen om beredskapsfeltet innen kulturarv.

Nettverket har fått navnet KIT – Kulturarv i totalforsvaret, og Riksantikvaren holder foreløpig i trådene, som nasjonal koordinator for Haag-konvensjonen fra 1954.

Vi håper at KKOAs medlemmer vil benytte anledningen, ved å vise, bruke og skape engasjement for det immaterielle og materielle kulturarven dere forvalter, for dette viktige formålet, både neste år og videre.

Synlighet og inspirasjon – KKOAs modell

KKOAs vokser og utvikles sakte, men sikkert. Vi opplever at vi stadig blir trukket frem som et eksempel på samarbeid om beredskap til etterfølgelse. I det siste året har vi vært invitert til å presentere vårt arbeid på en rekke samlinger og fagfora i Skandinavia, og vi hører at flere vurderer å etablere egne beredskapsgrupper etter lignende modell. Dette viser at arbeidet vi gjør også har betydning utover vår egen region, og det er vi stolte av.

Nye medlemmer i KKOAs

Det siste året har vi ønsket ikke mindre enn fem nye institusjoner velkommen i KKOAs:

- Deichman bibliotek – med hovedbiblioteket i Bjørvika og en rekke lokalbibliotek i Oslo.
- Fortidsminneforeningen Oslo og Akershus – med den fredede Vøienvolden gård.
- Kulturetaten i Oslo kommune – med Byarkivet, Kunstsamlingen, Oslo ladegård, Vigelandsmuseet og Øvingshotellet.
- Norges Bank – med ansvar for en betydelig kunst- og kulturhistorisk samling.
- KORO – som produserer, forvalter og formidler kunst i offentlige bygg og på andre offentlige arenaer.

Vi er svært glade for å ha disse institusjonene med på laget, og ser frem til å lære av og samarbeide med dem i tiden som kommer.

Medlemsinstitusjoner i KKOAs, per juli 2025

- Arkivverket
- Astrup Fearnley
- Det internasjonale barnekunstmuseet
- Deichman Bibliotek
- Forsvarshistorisk museum
- Fortidsminneforeningen Oslo og Akershus, Vøienvolden gård
- Frammuseet
- Henie Onstad kunstsenter
- HL-senteret - Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter
- Jødisk museum
- Kirkelig fellesråd i Oslo
- Kongehuset/Det kongelige hoff

- Kon-Tiki Museet
- KORO
- Kulturetaten
- Kulturhistorisk museum
- Munchmuseet
- Museene i Akershus
- Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design
- Naturhistorisk museum
- Norges Bank
- Norsk speidermuseum
- Norsk teknisk museum
- Norske Selskab
- Oslobygg KF
- Oslo museum
- Oslo skolemuseum
- Rådhusets forvaltningstjeneste
- Skimuseet
- Stiftelsen Norsk folkemuseum
- Universitetsbiblioteket i Oslo

Arbeidsgruppen

KKOA er basert på gjensidighet, og det er ingen avgift for medlemsinstitusjonene. Dermed har vi ingen økonomiske midler. Likevel er det en god del arbeide som blir utført. Det som vi utretter, er kun mulig gjennom at medlemsinstitusjoner bidrar med innsats fra engasjerte medarbeidere til et felles – og forhåpentligvis også eget - gode. Som medlem i KKOAs arbeidsgruppe inngår en i et stimulerende tverrfaglig miljø, og får mulighet å gjøre en forskjell for forbedret beredskap i kulturinstitusjoner både regionalt og nasjonalt. Ta kontakt hvis du ønsker å delta i arbeidsgruppen, eller å bli involvert i spesifikk oppgave i en temagruppe. På nåværende tidspunkt består KKOAs arbeidsgruppe av følgende personer:

- Mari Grønlund Hamre, Stiftelsen Norsk folkemuseum
- Mikael Blihovde, Stiftelsen Norsk folkemuseum
- Fredrikke Bang Lysgård, Stiftelsen Norsk folkemuseum
- Douwtje L. van der Meulen, Universitetet i Oslo
- Kenneth Nielsen, Universitetet i Oslo
- Trond Gran Larsen, Universitetet i Oslo
- Kristin Ramsholt, Arkivverket
- Mónica Garrido, Arkivverket
- Dan-Erlend Farago, Oslobygg KF – Munch
- Marie Horvei, Oslobygg KF – Deichman
- Georg Mikkelsen, Deichman

- Juan Cabrera, Deichman
- Susanna Björklöf, Oslo brann- og redningsetat

Videreutdanning i beredskap for kunst og kulturarv

I fjorårets sommerbrev fortalte vi om en gjennomført pilot i emnet beredskap for kulturminneforvaltere, på bachelorstudiet i konservering ved Universitetet i Oslo.

I år er det gledelig å kunne rapportere at dette er videreført som et fast videreutdanningstilbud på 15 studiepoeng; Beredskap for kunst og kulturarv.

Kurset gis av UiO, og er utviklet i samarbeid med Agder fylkeskommune, Bergen brannvesen, Forsvarsbygg, KA, NIKU og Oslo brann- og redningsetat, med støtte og bidrag fra flere andre organisasjoner. De 21 plassene er allerede fulltegnet i høst, men det går å sette seg opp som reserve, eller søke neste år. Informasjon om kurset finnes [her](#).

Takk til alle som har deltatt og bidratt i løpet av året, og ønske om en riktig god sommer!

Med hilsen fra KKOAs arbeidsgruppe,
Oslo, juli 2025